

(твое ім'я та прізвище)

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ЗВУКИ ТВОГО

ДИВНІ

ТІМА

Твоє тіло часом видає різні звуки. Це не слова, і лунають вони не з вуст. Вони доносяться з інших частин тіла. Ти не завжди можеш контролювати ці звуки, тому деколи ніяковієш, якщо вони виникають у присутності інших людей. Чи ти здогадуєшся, про які саме відголоски твого організму йде мова?

Так склалося в нашій культурі, що ми соромимося, коли вони виникають. Насправді не треба боятися цих звуків чи конфузитися. Різноголосе звучання твого організму свідчить про те, що він неуханно працює, і з тобою все гаразд.

Ми вважаємо, що не годиться голосно гикати, пукати і кашляти у товаристві, хрипіти у поїзді, позіхати, розмовляючи з друзями. Однак такі забобони є не у всіх країнах!

Чому виникають ці звуки? Чи добре, що твій організм такий „музикальний” незалежно від того, хочеш ти цього чи ні? Спробуємо це з'ясувати!

ЗАВДАННЯ „ТРОХИ ГАЛАСУ НА КУХНІ“

Випробуй різні предмети і знайди серед них найбільш галасливі і найтихіші. З'ясуй, який предмет, падаючи, видає 1) найгучніші звуки, а який – 2) найтихіші? Обери дві різні поверхні, на які падатимуть предмети, наприклад, металеве деко для випічки і м'який кухонний рушник.

ТОБІ ЗНАДОБИТЬСЯ: пластилінова кулька; металевий ключ; справжній корок; зерна рису; папір; інші дрібні предмети, які є під рукою.

ЩО ТРЕБА РОБИТИ? По черзі кидай предмети на деко з однакової висоти і слухай звуки. Повтори дослід, змінивши деко на кухонний рушник.

УВАГА! Не кидай предмети з великої висоти і найважливіше – не кидайся ними!

Упорядкуй предмети від найгаласливішого до найтихішого. То хто король тиші і королева галасу?

ЗАГРАЙ НА СКЛЯНКАХ „ВОДАФОН“

ТОБІ ЗНАДОБИТЬСЯ: 3 однакові склянки, олівець.

ЩО ТРЕБА РОБИТИ? Постав склянки на середину столу, наповни їх до водою до різних рівнів. Тримай олівець двома пальцями і легенько вдаряй ним по краю кожної склянки. Чи однакові звуки ти чуєш? Можеш заплющити очі – так краще чути, що звуки різні. Прислухайся: найнижчий звук видає склянка, у якій найбільше води. Що менше води у склянці, то вищий звук. Неначе ксилофон. Тільки пластини не з пластику чи дерева, а з... води!

ЗАГРАЙ НА ГРЕБІНЦІ

ТОБІ ЗНАДОБИТЬСЯ: пластиковий гребінець.

ЩО ТРЕБА РОБИТИ? Знайди різні способи добути звуки з гребінця: проведи гребінцем по краю столу; потри зубці гребінця пальцем; якщо пальцем боляче – заграй на гребінці іншими предметами (монеткою, олівцем, лінійкою). Гребінцем можна зіграти мелодію!

ЗВУКИ У СТОЛІ

Переконайся, що звуки поширюються не лише у газоподібному середовищі (повітрі), але й у твердих тілах (наприклад, деревині). Поклади гребінець на стіл. Потри пальцями зубці. Звук не дуже сильний, правда? А тепер приклади вухо до столу і попроси когось видобувати звуки гребінцем, який лежить на столі. Як чути тепер? Де звуки поширюються краще – у повітрі чи у деревині?

	ТРУБКА ВІД ТУАЛЕТНОГО ПАПЕРУ	ТРУБКА ВІД ПАПЕРОВИХ РУШНИКІВ	ТРУБКА ВІД ПАКУВАЛЬНОЇ ПЛІВКИ
1 ТРАВЕЦЬ			
2 ТРАВЕЦЬ			
3 ТРАВЕЦЬ			
4 ТРАВЕЦЬ			

Насправді звуки, які ви чуєте, прикладаючи трубки (чи мушлю) до вуха, – це не що інше, як рух повітря, яке відбивається від стінок трубки, мушлі, склянки чи іншої порожнини, навіть наших долонь, стулених у формі мушлі!

ГРА „ЯКІ ЗВУКИ МИ ЛЮБИМО?“

Є звуки приємні, а є такі, що хочеться заткнути вуха, коли їх чуєш. Цікаво, чи всім людям подобаються одні й ті ж звуки? А які звуки подобаються тобі? Додайся у своїх батьків і друзів, які звуки їм до вподоби.

ЗАНОТУЙ СВОЄ ОПИТУВАННЯ В ТАБЛИЦЮ.

НАМАЛЮЙ У КЛІТИНКАХ ВІДПОВІДНИЙ СМАЙЛИК:

ЗВУКИ	1 ТРАВЕЦЬ	2 ТРАВЕЦЬ	3 ТРАВЕЦЬ	4 ТРАВЕЦЬ
ШУМ ДОЩУ				
ШУМ БУРІ				
ТРІСКОТІННЯ НОВОРІЧНИХ ВОГНІВ				
ТАВКАННЯ СОБАКИ				
МУРКОТІННЯ КОТА				
СИРЕНА ПОЖЕЖНОЇ МАШИНИ				
СКРИП ДВЕРЕЙ				
ДЗИЖЧАННЯ БДЖОЛИ				
ШУМ ЛІСУ				
ШУМ МОРЯ				
ШУМ ВУЛИЦІ				

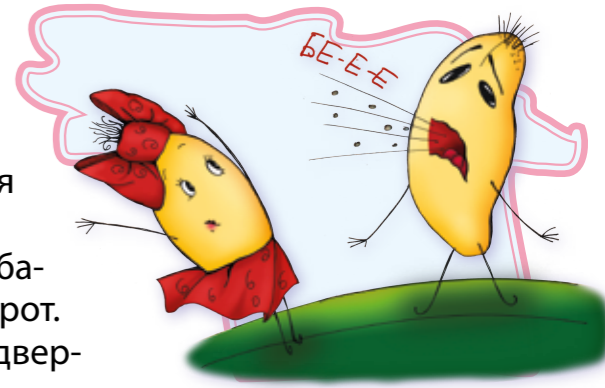
ЗВУКИ МИМОВОЛІ

Є звуки, які ми видаємо мимоволі, наприклад, храп, кашель, гикавка, випускання газів. Що це за звуки? Як вони виникають?

БЕ-Е-Е: ВІДРИЖКА

Чи траплялася з тобою така оказія: щось відбувається всередині, і ти несподівано для себе видаєш **БЕ-Е-Е**?

Це у твоєму шлунку разом з їжею зібралось надто багато повітря. Воно й виходить назовні через гортань і рот. Рухається швидко, а коли на своєму шляху зустрічає „дверцята“, які закривають стравохід, ми чуємо своє не дуже музикальне **БЕ-Е-Е...**

ЗВІДКИ ПОВІТРЯ У ШЛУНКУ?

Коли ми поспішаємо і їмо швидко та жадібно або коли під час їжі розмовляємо, співаємо чи сміємося, ми заковтуємо повітря. А воно потім має якось вийти з шлунку. Коли ми п'ємо газовані напої, бульбашки газу збираються у шлунку в одну велику газову бульку. Якщо швидко випиваємо кілька ковтків такого напою, не можемо стриматися від „бекання“.

ВІДРИЖКА І ДОБРЕ ВИХОВАННЯ

Європейці, якщо відчувають відрижку, намагаються зробити це якомога тихше (стискають вуста або прикривають рот рукою, щоб приглушити звук). А от в Азії, навпаки, відрижка в гостях є правилом хорошого тону, адже гість добре і смачно попоїв. Це похвала і подяка господарю!

КОЛИ ВІДРИЖКА - РАДІСТЬ?

У родині, де є немовля, на звуки відрижки чекають, наче на улюблену пісню. Коли дитя поїло або попило молочка, матуся піднімає його, опирає животики до свого тіла і легенько поплескує по плечах. Це для того, щоб повітря, яке маля заковтнуло під час їжі, швиденько зібралось в бульбашку і вийшло назовні. Мамуся очікує на **БЕ-Е-Е...**! Якщо гази не відійдуть, а потраплять до шлунка, у дитяти болітиме животики, і воно буде плакати. Якщо мама погодує дитя і одразу покладе його у ліжечко, разом з повітрям у дитини вийде і молочко. Малюк може захлинутися і навіть задихнутися!

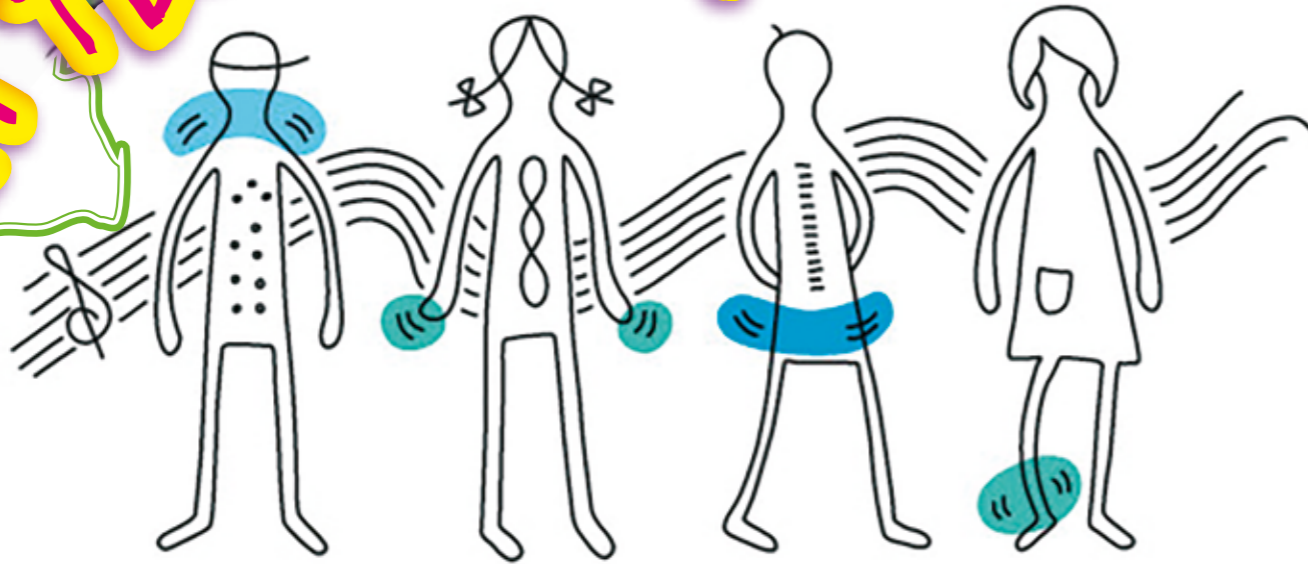
І У ЗВІРЯТ ЦЕ БУВАЄ!

Відрижка часто буває у корови, вівці і собаки. Але тварини у такий спосіб позбуваються не повітря. У їхньому шлунку під час травлення утворюється газ метан. У людей він теж утворюється, але виходить іншим способом – ми... пукаємо!

ЗВУКИ ТВОГО ТІЛА

ЗВУКИ

Що дрижить у тобі? Звук нашого голосу – від дрижання. Завий „**У-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У!**“, наче вовк. Поклади пальці на горло (але не натискай), потім – по обидва боки носа.

Що відбувається? Чуєш, як тремтять твої горло і ніздрі та лоскочуть пальці? Це дрижання і є джерелом звуків твого голосу.

Як виникають звуки голосу? У нашому горлі є дві голосові струни – зв'язки. Коли ми розмовляємо, вони коливаються і коливають повітря. А ти вже знаєш: якщо повітря коливається, воно звучить!

ЗВУКИ БЕЗ ГОЛОСУ

Загадка для друга. Запропонуй своєму другу видати звуки без голосу. Як це можна зробити?

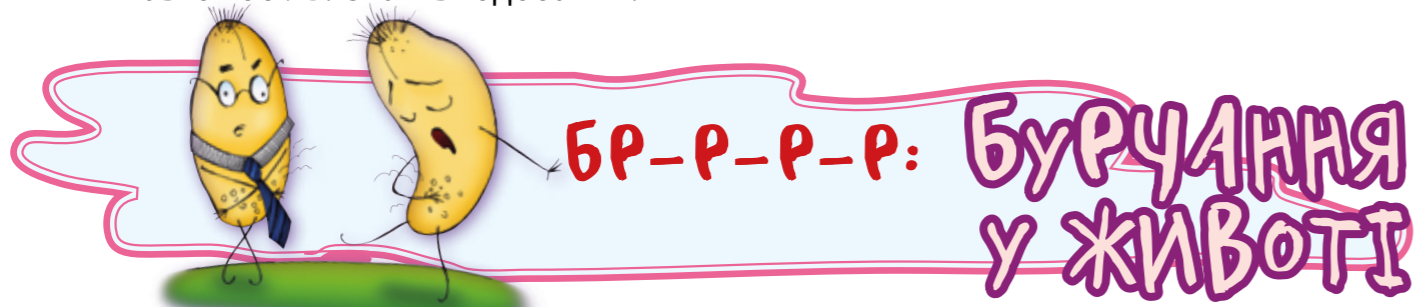
- ПЛЕСКАТИ У ДОЛОНІ;
- ЦОКОТИТИ ЗУБАМИ;
- КЛЕКОТИТИ ЯЗИКОМ;
- КЛАЦАТИ ПАЛЬЦЯМИ;
- ТУПОТИТИ НОГАМИ;
- ПОПЛЕСКАТИ ПО ЩОКАХ;
- ВТЯГНУТИ ПОВІТРЯ НОСОМ;
- ПОЧМОКАТИ ГУБАМИ.

Як ще? Придумай спосіб!

ВІДРИЖКА корисна для нашого організму. Інакше наш шлунок надувся би, як величезний м'яч! У кожного з нас відрижка виникає по 10–15 разів щодня. Зазвичай, це невеликі порції повітря, і ми цього не чуємо.

Дивовижно, але дехто може „**БЕКАТИ**” на замовлення! Є навіть змагання, у кого голосніша відрижка! Рекордсмени бекають так голосно, наче сигналить автомобіль. Отакі вподобання!

Чому бурчить живіт? Виявляється, ці звуки свідчать про те, що твій шлунок і кишківник добре працюють! Шлунок – це дуже працьовитий мішечок. Його стінки стискаються і розтискаються, перемішують і пропихають у кишківник їжу, яка в нього потрапила. Кишківник теж працює, проштовхуючи їжу далі. Водночас завжди виникають звуки: буркотіння, булькання, писк, шум, наче у величезному котлі з водою.

ПІДСЛУХАЙ ЗВУКИ ЖИВОТА

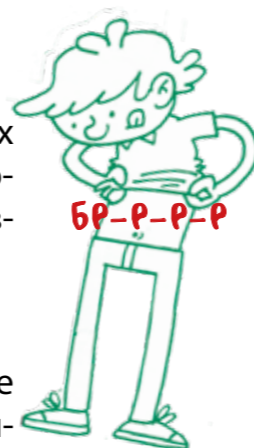
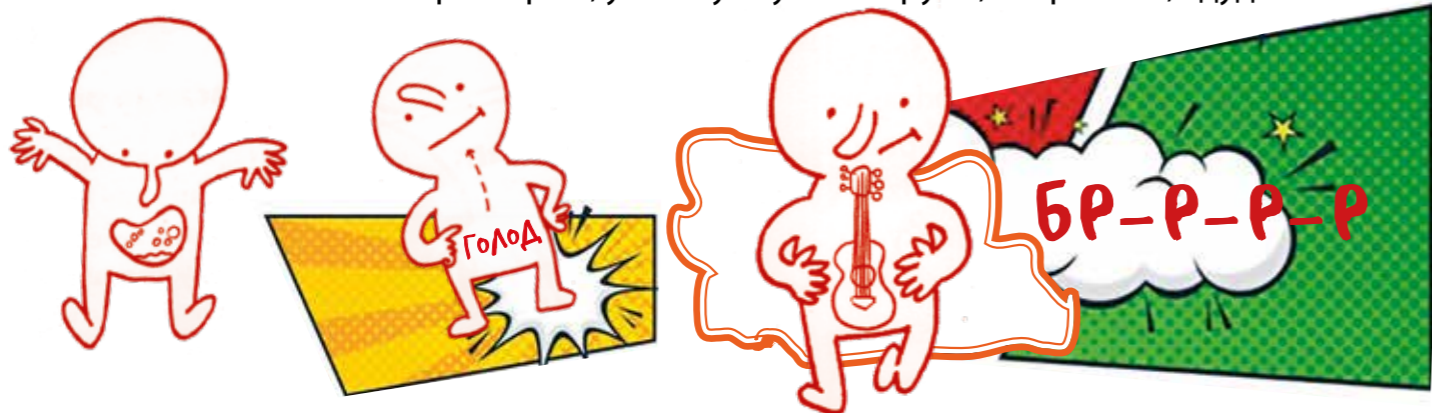
Коли лікар прикладає слухавку до живота, він чує звуки. Якщо ти хочеш їх почути, приклади вухо до животику свого брата (сестрички, мами – з ким домовишся про дослідження). Найкраще чути звуки живота, коли хтось нещодавно (десь годинку тому) поїв і лежить на спині.

ЗНАВЦІ ЗВУКІВ ЖИВОТА

Найкраще на звуках живота і булькотінні в ньому знаються... діти, які ще не народилися! Перед своїм народженням дитина плаває у спеціальному мішечку з рідиною у маминому животику. Тож дитя дуже близько перебуває від маминого шлунку і кишківника. Рідини, так само, як і тверді тіла (згадай дослід „Звуки у столі”), добре проводять звуки, тож дитя постійно слухає булькання і бурчання маминого живота. Ці звуки діють на дитину заспокійливо, так само, як на нас діє звук двигуна автомобіля, що рухається. Чи заколисували колись тебе ці звуки? 😊

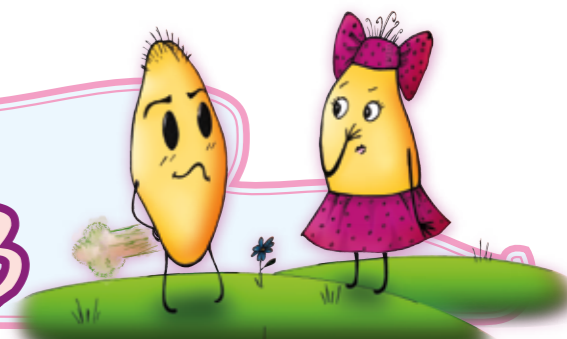
КОЛИ КИШКИ ГРАЮТЬ МАРШ?

Так кажуть, коли у животі бурчить від голоду. Порожній шлунок і кишківник (розмовне „кишки”) бурчать на тебе, бо хочуть їсти 😊. Ці звуки ми порівнюємо з військовим оркестром, у якому звучать і труби, і барабани, і дудки.

ТР-Р-Р

ТР-Р-Р: ВИПУСКАННЯ ГАЗІВ

Іноді організм „підкладає нам свиню”. Ми їдемо в маршрутці чи метро, сидимо на уроці, і раптом організм вирішує випустити гази. У побуті кажуть „пукаємо”.

В організмі кожної людини під час травлення їжі утворюються гази, які мусять вийти назовні. І виробляємо ці гази ми не самі, нам допомагають бактерії, які живуть у кишківнику. Вони дуже різні – їх понад 500 видів. Крім того, з їжею ми захоплюємо повітря, і воно теж інколи потрапляє у кишківник і виходить назовні разом з іншими (не дуже пахучими) газами, а ще й у супроводі звуків.

Таких газів у людині зазвичай небагато – неповна склянка. Але у людей з хворою травною системою їх значно більше, у них часто і голосно бурчить у животі. Це прикро, бо у нашій культурі не прийнято видавати такі звуки (і гази) у товаристві.

ЧОМУ ТАКИЙ СМОРІД?

На це є декілька причин. По-перше, не вся їжа, яку ми вживаємо, перетравлюється у кишківнику. Вона прямує в товсту кишку і там застоюється. На жаль, „найпахучіші” гази у нас саме від здорової їжі: фруктів, овочів, цільного зерна і бобових, цибулі, броколі та цвітної капусти.

Неприємний запах мають лише певні складові газів, які ми випускаємо. Найбільш неприємний сірководень – у нього запах тухлих яєць і зіпсованої капусти. Сморід газів залежить від того, що ми їмо. Люди, які споживають багато м'яса (і птиці) та яєць, рідше випускають гази, але вони смердючіші. У вегетаріанців газів набагато більше, але вони не такі „пахучі”.

До речі, серед газів, які ми випускаємо, є і горючі – метан і водень. Повір на слово – вони спалахують блакитним або жовтим полум'ям. Експериментувати не радимо – дуже небезпечно для сідниць.

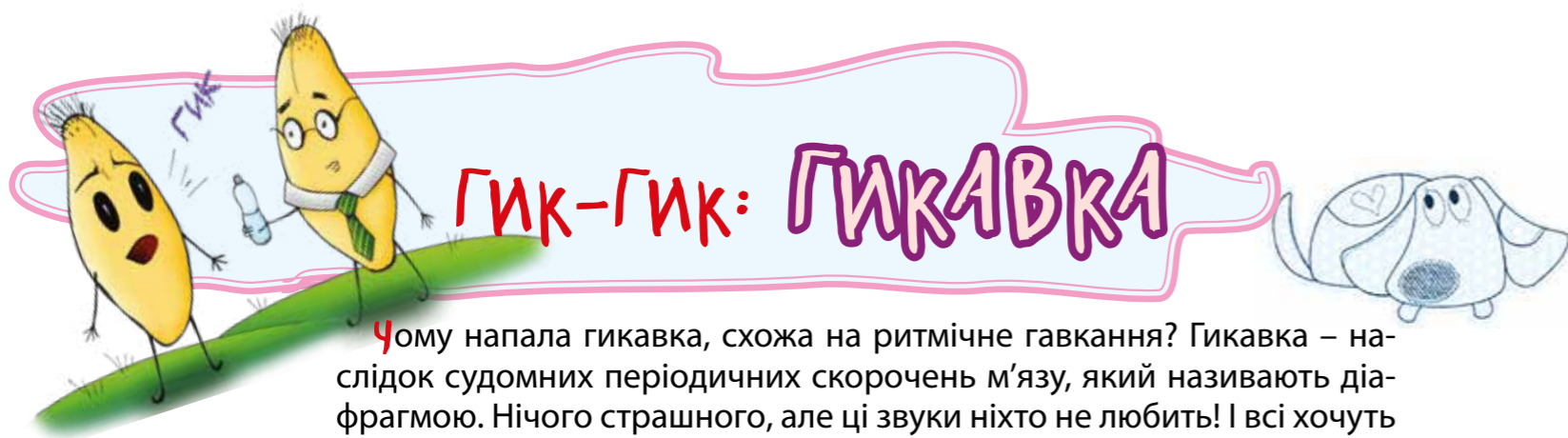
ОЦЕ ТАК!

Рекордсмени з випускання газів – терміти! Невеликий (2 см) терміт за добу випускає стільки ж газів, що й людина. Інколи гази виходять з комахи так швидко, що вона піднімається у повітря, наче ракета!

ЧИ ТРЕБА СТРИМУВАТИСЯ, ЩОБ НЕ ПУСКАТИ ГАЗИ?

Колись вважали, що стримування газів призводить до здуття живота і отруєння організму. У Стародавній Греції законодавчо дозволялося випускати гази на урочистих подіях. Але сьогодні наука довела, що стримування газів не отруєє нас. Тож вирішуйте самі!

Чому напала гикавка, схожа на ритмічне гавкання? Гикавка – наслідок судомних періодичних скорочень м'язу, який називають діафрагмою. Нічого страшного, але ці звуки ніхто не любить! І всі хочуть їх позбутися. Але це досить тяжко зробити за нашим бажанням. За звичай за кілька хвилин гикавка припиняється.

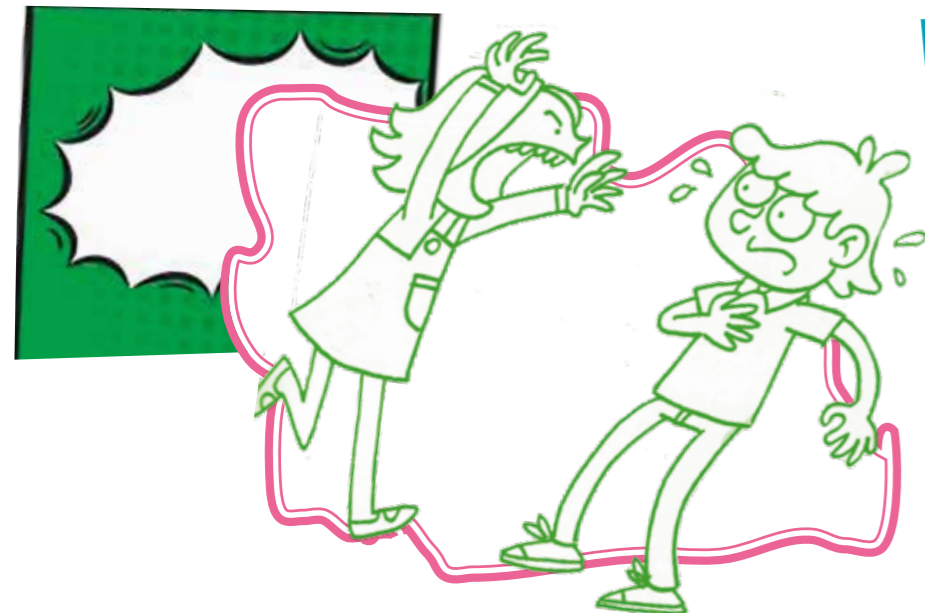
ДОВІДКА. Діафрагма – це сильний тонкий випуклий м'яз, розташований під легенями. Своєрідна перетинка, що відділяє легені від черевної порожнини. Цей м'яз бере участь у твоєму диханні, а тому працює все твоє життя і вдень, і вночі, скорочується, розпрямляє легені, щоб вони наповнилися повітрям.

ПРИЧИНИ ГИКАВКИ:

- вживання їжі поспіхом;
- ковтання великих шматків сухої їжі (наприклад, хліба, випічки);
- швидке пиття газованих напоїв;
- вживання гострих, щедро приправлених страв;
- вживання дуже гарячих або дуже холодних страв і напоїв;
- вживання алкоголю;
- переохолодження, застуда.

ЯК СТРИМАТИ ГИКАВКУ?

- Затримай подих так довго, як тільки зможеш – наче під час пірнання під воду.
- Закрий ніс і швидко пий воду маленькими ковточками.
- Повільно й глибоко вдихни у легені якнайбільше повітря.
- Встроми ніс і рот у паперовий мішечок; дихай так, щоб мішечок наповнювався і спорожнявався (рухався в такт твоєму диханню).
- Ризикований спосіб: налякай особу, яка гикає.

А-А-А-ПЧХИ: ЧХАННЯ

ЧОМУ МИ ЧХАЄМО?

Ми чхаємо, коли дуже чутливу слизову оболонку всередині носа подразнюють часточки пилу, бактерії чи... запахи. І тоді швидкий струмінь повітря є рефлекторним способом очищення носової порожнини від цих подразників.

ДОВІДКА. ЩО ТАКЕ РЕФЛЕКС?

Чхання – це рефлекс. Це означає, що воно відбувається автоматично, незалежно від нашого бажання. У носі є рецептори, які подразнюються і дають команду м'язам скорочуватися без впливу на це нашого мозку.

Чхання – це маленький вибух. Повітря виривається з величезною швидкістю 160–200 км/год, а тисячі дрібненьких крапельок вилітають з твого носа й рота і несуть із собою подразників. Вони летять на відстань понад 3 м!

УВАГА! ПРИКРИВАЙ НІС І РОТ, КОЛИ ЧХАЄШ!

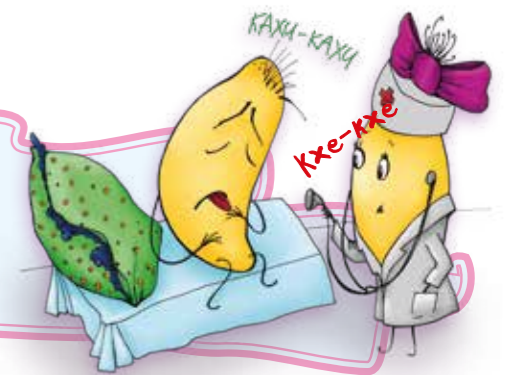
ЩО ВИКЛИКАЄ ЧХАННЯ?

- Нежить – подразнення викликають віруси чи бактерії.
- Застуда, біль у горлі або інше захворювання – винуватці теж бактерії і віруси.
- Алергія – чутливість до пилу, пилку рослин, шерсті kota чи собаки.
- У деяких людей чхання виникає, коли вони виходять з темного помешкання на яскраве світло. Яскраве світло подразнює зоровий нерв, а він розташований неподалік від нерву, що відповідає за чхання.

СПОСТЕРІГАЙ.

ПЕРЕКОНАЙСЯ, ЧИ ВСІ ЛЮДИ, КОЛИ ЧХАЮТЬ, ЗАПЛЮЩУЮТЬ ОЧІ.

КАХИ-КАХИ: КАШЕЛЬ

ЧОМУ МИ КАШЛЯЄМО?

Кашель, так само, як чхання, є захисним рефлексом нашого організму, що оберігає дихальні шляхи (горло, гортань, трахеї і бронхи) від чужорідних тіл. Якщо у них потрапляє крихта, камінець, зернятко, трохи напою чи залітає ненароком гедзь (і таке трапляється!), ми задихаємося і починаємо кашляти. Тоді потік повітря з легенів підхоплює ці чужорідні тіла і виносить назовні. Бактерії та хвороботворні віруси теж можуть спровокувати кашель. Тому той, хто простудився і захворів, теж кашляє.

Струмінь повітря виривається з легень під час кашлю зі швидкістю 30–120 м/с. Так мчить болід у „Формулі-1”. Не дивно, що він підхоплює все зайве!

СУХИЙ ЧИ МОКРИЙ?

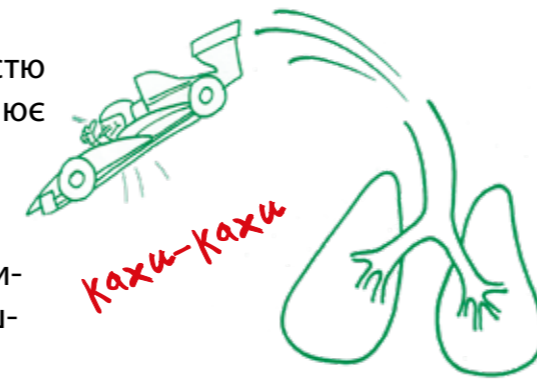
Сухий кашель з’являється під час запалень дихальних шляхів, викликаних вірусами. Зазвичай він виникає на початку хвороби. Кашляємо, бо дере у горлі, але нічого не відкашлюється.

Мокрий кашель – наступний етап хвороби. Це нас атакують бактерії. Щось заважає нам у горлі, і під час кашлю відхаркуємо слиз.

ДВА В ОДНОМУ – НІЧОГО НЕ ВАРТЕ!

Тобі пропонують сироп одразу від обох видів кашлю – мокрого і сухого. Чи це добрий засіб від кашлю? Точно ні! Якщо нас мучить сухий кашель, приймаємо ліки, які його тамують. Під час мокрого кашлю виділяється слиз, який потрібно відхаркати. Тут потрібна мікстура, яка розріджує слиз і викликає рефлекторний кашель. Отож мікстури, яка лікує одразу і сухий, і мокрий кашель, немає!

Кхе-кхе

Позіхаємо, коли треба зняти нервові напруження і сконцентруватися на виконанні якогось завдання. До речі, звірі, які вирушають на полювання, теж позіхають. Можливо, позіхання дісталось нам у спадок від наших давніх предків?

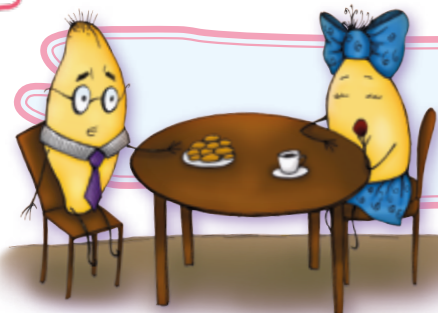
Позіхання таке ж корисне, як потягування. І часто його супроводжує! В обох випадках покращується кровообіг, зміцнюються м’язи і суглоби, а ми відчуваємо себе бадьоріше, у нас покращується настрій.

ЧОМУ ВОНО ЗАРАЗЛИВЕ?

Смішно, але це пристосування до життя у стаді. У такий спосіб звірі інформують, що треба мобілізуватися або втікати. У них це наче команда „Приготуватися!” А в людей за позіхання відповідають ті самі центри мозку, що й за співчуття людям. Позіхаєш – співчуваєш! Найчастіше заражаються позіханням співчутливі люди. Спостерігай!

Мавпи і собаки теж заражаються позіханням, дивлячись на людину, що позіхає.

Іноді варто лише подумати про позіхання – і не можеш стриматися! Скільки разів тобі хотілося позіхнути, читаючи текст про позіхання? Читаючи про позіхання, теж позіхаємо!

А-А-А-А-А-А: ПОЗІХАННЯ

ЩО ТАКЕ ПОЗІХАННЯ?

Позіхання – це глибокий вдих і видих. Іноді мозок подає сигнал дихальним шляхам: вдихни глибоко! І ми позіхаємо. І коли немає причин стримуватися, ми видаємо довгий звук „А-А-А-А-А-А” – це рухається потік повітря в гортані. Ми позіхаємо ще до народження. Маля у матері в животу вміє позіхати ще на 11-му тижні.

ЧОМУ МИ ПОЗІХАЄМО?

Позіхання – це рефлекс, так само, як чхання і кашель. Ми позіхаємо навіть тоді, коли не хочемо цього. Можемо хіба намагатися стримати позіхання, стискаючи щелепи.

Позіхаємо, коли втомлені або перебуваємо у душному приміщенні. Позіхаємо, коли хилить на сон або нам нудно. Дивовижно, але позіхання виникає і у стресовій ситуації, наприклад, перед екзаменом або важливою розмовою. Парашутисти позіхають перед стрибком, музиканти – перед концертом, а спортсмени – перед стартом у змаганнях. Ну, точно не тому, що їм нудно!

ХР-Р-Р-Р, ХР-Р-Р-Р: ХРОПІННЯ

ЩО ТАКЕ ХРОПІННЯ?

Це ціла гама звуків, які видає людина під час глибокого сну. Ми дихаємо, і струмені повітря проходять через звужені дихальні шляхи. Повітря коливає язичок і м’яке піднебіння в глотці, і вони дрижать. А все, що дрижить – звучить! Деякі хропуни звучать так само голосно, як трактор чи відбійний молоток.

ОТАКА МУЗИКА!

Хропіння деяких людей уві сні просто вражає. Важко повірити, що людина може видавати такі страшні шуми, свисти, хрюкання, хрипи та гуркіт.

Хропіння виникає так само, як звуки духових інструментів, тільки звуки не такі приємні для вуха! Наприклад, у гобої чи фаготі, кларнеті чи саксофоні повітря проходить крізь трубу і коливає язичок.

На жаль, хропіння може зашкодити здоров’ю. І не лише тому, хто не може заснути під звуки храпу. Хропун отримує недостатньо кисню, а може навіть задихнутися уві сні. Він не висипається, бо часто пробується від утрудненого дихання. Вранці – втома, головні болі, проблеми з пам’яттю. Він навіть може заснути за кермом!

ХРОПІННЯ МОЖНА І НАВІТЬ ТРЕБА ЛІКУВАТИ!

„ці-ці-фі,
ці-ці-фі, ці-
ці-фі”

ЗІНЬ -
ЗІНЬ-зінь-зінь-зінь-
зі-зі-і-і”. „КАР-РО-КХ,
КАР-РО-

ЛАБОРАТОРІЯ „КОЛОСКА”

ГОЛОСИ НАШИХ ПТАХІВ

Збери компанію шанувальників пташиного співу (4–5 осіб). Кожен з вас навчається наслідувати одну з пташок (оберіть, яка вам подобається). А тепер заспівайте всі разом. Як вам такий пташиний хор? Покажіть свої вміння на екскурсії в лісі. Як зреагували на вас пташки? Признали за своїх?

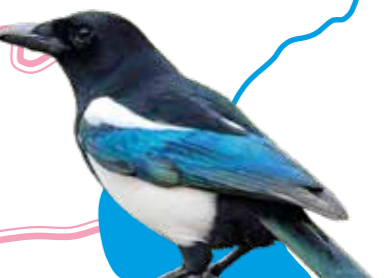
„крук-крук”

ВІВСЯНКА ЗВИЧАЙНА	Видає протяжний тонкий свист „сзі-і-і”. Весняна пісня самця: „зінь-зінь-зінь-зінь-зінь-зі-зі-і-і”.
ВОРОН / КРУК	Характерне голосне каркання „крук-крук” або глухе „кро-кро”.
ВОРОНА СІРА	Крім звичайного каркання „карр-карр”, навесні видає ще своєрідні звуки „кар-ро-кх, кар-ро-кх”.
ГАЛКА	Досить дзвінкі викрики „кеее-кеее” або „каа-каа”.
ГОРОБЕЦЬ ХАТНІЙ	Своєрідне цвірінкання „джів-джів-джів”.
ШТАК ЗВИЧАЙНИЙ	Видає дзвінкий „цєтт-цєтт”. Пісня голосна і різноманітна завдяки безлічі запозичених звуків, зокрема, часто чути тьохкання й ляцання, що нагадує соловейка.
ЩИГЛИК	Дзвінкі, уривчасті вигуки, які часто повторюються: „ці-ні-ні-ці-ні, по-німб”, „німб-нілі-німб” або „фрліу-рліу”, а також щебетання.

ДРІЗДА ЧОРНИЙ	Видає гучне „чок-чок”. Пісня складається з флейтових, досить журливих свистів.
ЖАЙВОРОНОК ПОЛЬОВИЙ	Дзвінка пісня з безпервною квапливою треллю „ті-і, ті-і, ті-і” (високі звуки) або „тю-ю, тю-ю, тю-ю” (низькі).
ВИВІЛЬГА	Весняна пісня – гарні флейтові свисти „фю-тіу-ліу”. В інший час голос нагадує крик кішки – різке „вжжжжя”.
ЗОЛОТОМУШКА	Видає тонкий, монотонний писк „сі-сі-сі” або „ці-ці-ці”. Пісня неголосна, трискладова, складається з високих тонів: „ці-флі-хі-г, ці-флі-хі-г”.
ЛАСТІВКА СІЛЬСЬКА	Видає звуки „твіг-твіг” або „тлюі-тлюі”. Пісня – квапливе щебетання з окремими вигуками і тихою треллю в кінці.
ПОВЗИК	Навесні видає голосний, мелодійний свист „тфюіі-тфюіі-тфюіі”. Крім того, часто видає уривчасті звуки „тюй-тюй-тюй”, „фють-фють-фють” або дзвінку трель „тр-р-р-р”.
СИНИЦЯ БЛАКИТНА	Виводить дзвінке „ці-цінь-ціrrrrззв”. Пісня – коротка дзвінка трель.
СИНИЦЯ ВЕЛИКА	Дзвінка трель, що закінчується тріском „нінь-нінь-нінь, нінь-нінь-тrrrrrra”. Весняна пісня самця – дзвінке „ці-ці-фі, ці-ці-фі, ці-ці-фі” або „ці-фу, ці-фу”.
СОЙКА	Грубий, різкий крик „чжее-чжее”.
СОРОКА	Характерне стрекотання і крик „чек-чек”.
ЧИЖ	Тріскуча та щебетлива пісня, наче скоромовка: „цві-цві-цві-цві, кеее”. У польоті коротко цвірінкають або видають дзвінке „нілли-ніі, нілли-ніу”.

Готуйся до конкурсу „СМІШНИЙ КОЛОСОК”

SEEDY'S CLUB

КЛУБ ЗЕРНЯТ

BODY SOUNDS

ЗВУКИ ТІЛА

Вимовляємо слова
Pronunciation

Говоримо англійською
Speaking club

Гра „Що ти чуєш?”
LET'S PLAY. What do you hear?

ЧХАННЯ

КАШЕЛЬ

ХРОПІННЯ

ПОЗИХАННЯ

БУРЧАННЯ У ЖИВОТІ

ГИКАВКА

sneeze

cough

snore

yawn

bowel sound/
stomach rumble

hiccup

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,

e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Наталія Олійник.

Дизайн і верстка: Каріне Мкртчян - Адамян

Підписано до друку 24.09.19,
формат 60x84/8.

Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.

Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ”.

Видання виходить за підтримки Львівської обласної державної адміністрації Львівської обласної ради

